

„Edinost“

Št. enkrat na dan, razen nedelj in
p. raznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročilna zbirka:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvc.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvc.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posilana, osmrtnice in javne zahvale do mači oglašit. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst. r.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Politično društvo „Edinost“

priredi

v nedeljo, dne 14. oktobra 1900

ob 3. uri popoldne

javni občni zbor

v Barkovljah

v prostorih „Narodnega doma“

s sledečim vsprejdom:

1. Nagovor predsednika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Volitev novega odbora.
5. O položaju.
6. O predstojeh državnoborskih volitvah.
7. Razni predlogi.

Kongres društva „Dante Alighieri“ v Ravenni.

Dinko Politeo piše v »Agramer Tagblattu«:

Ni prijetna stvar, ako se moramo zopet in zopet povračati k iredenti, ali ni naša krivda, da ista razvija toli mogočno delovanje in nam vsled tega nastaja dolžnost, da opozarjamo na pretečo nevarnost. Društvo »Dante Alighieri« kaže vedno odkriteje svoj iredentovski značaj. Letošnje glavno zborovanje, ki se je meseca septembra vršilo v Ravenni, je bilo v resnici iredentarsko zborovanje. Letos je temu zborovanju pripisovati posebno važnost, ker je društvo stopilo v novo fazo in je zapričelo novo aktivno življenje na podlagi močno razširjenega programa. Krajem zborovanja so določili Ravenna, ker je tam grob Dantejev. Menda ne treba povdarjati, da bi mi ne imeli nič proti temu društvu, ako bi svojo pozornost obračalo onim milijonom italijanskih izseljencev, ki si križem vsega sveta služijo svoj kruh. Saj je le hvalevredno, ako se v deželi-materi nahaja društvo, ki si prizadeva, da v izseljenih ohranja narodni čut, da skrbi za snovanje šol v tujini in da izseljenec podpira tudi materijalno. Mnogo resnice je v tem, kar je rekel neki govornik na kongresu, da italijanski delavec, ko si v tujini služi svoj kruh, lahko postaja anarhist, ker ga povsodi pre-

ganja ista beda in ker je njega vzgoja tudi doma bila zavemarjena. Celó potem ne bi prigovarjali društvu, ako bi sledil utopijam, kakor je n. pr. ta, da bi po italijanskem jeziku povzdigali italijanski upliv v Orijentu. Taka prizadevanja se more z jedne strani spoštovati, na drugi strani pa vendar izvablja jo nasmeš obžalovanja, istotako, kakor da bi si Španska hotela zopet priboriti prejšnji sijaj in prejšnjo slavo. Bilo je časov, ko je bila italijanska kultura res jedina v Evropi, ko je Italija kakor trgovinska država dominirala v Orijentu. To je bil čas Otela in Desdemone. Ti časi so minoli. Razmere sveta so se spremenile. Drugi činitelji se bore sedaj za gospodstvo. Italija je padla.

Niti utopije, niti skrb društva za usodo izseljencev nas ne silita, da povzdigamo svoj glas proti temu društvu. Mi se oglašamo, ker društvo pod pretežo čuvanja italijanskega jezika širi politički iredentizem in o tem napada našo last. iredentovska stremjenja so tudi na kongresu v Ravenni prišla do izraza. Mi omenjamo tu govor predsednika in senatorja Villarija, poročilo benečanskega odvetnika Machiorija o položaju Italijanov v »Regione Giulia« in v Dalmaciji in poročilo profesorja Pullea o etnografski karti Italije. O udeležbi nekaterih Dalmatincev, Tržačanov in Goričanov na kongresu, potem o njih banketu o slavnosti, ki so jo priredili tržaškim gostom, niti nečemo govoriti.

Senator Villari se je mnogo bavil z »Regione Giulia« in z Dalmacijo. Slikal je položaj Italijanov v teh deželah, »nadčloveški boj«, ki ga le-ti bjejejo proti Slovanom, in njih sijajne vspehe!! Zaključuje je zatrdil, da je potrebno za obstanek Italije, da se italijanstvo v obseju alp in na vztočnem obrežju morja Adrijskega ohrani. To je bil programni govor, ki ga priobči prihodnja številka revije »La nuova antologia«. Potem izvemo tudi podrobnosti tega programa. (Zvršetek pride.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 10. oktobra 1900.

H krizi. Te dni je govoril pred svojimi volilci v Benešovu mladočeški poslanec Fořt. Dr. Fořt je sicer jeden med mlajimi češkimi poslanci, a je samostojen v mišljenju in je čisto prihajal v navskrižje se svojim klubom. Ravno zato nas mora zanimati, kar je on povedal o položaju. On ne sodi prepešimistično o položaju, ker vidi, da so Čehi mnogo pridobili v zadnjih treh letih. On vidi

velikanski dobiček v tem, da je češko vprašanje v silnem tempu stopalo v ospredje. Nikdar poprej ni češko vprašanje tako mogočno posezalo v razvoj političnih stvari v Avstriji, kakor ta tri leta. Ob enem se je češko vprašanje dvignilo iz avstrijske atmosfere v nemško svetovno politiko. Nemci so se jeli povračati k ideji združenja vseh Nemcev v jedno veliko srednjeevropsko državo. Ta ideja utegne dajati vsebino bodočim evropskim dogodkom. Čehi so na poti tem načrtom, oni so kakor zagvozda v nemškem mesu. Zato je vsem onim, ki sanjajo o svetovnem gospodstvu Nemcev, prva naloga, prepričati, da se Čehi ne dvignejo iz suženjskega položaja do samostojnega življenja, ker bi potem, ako bi se zgodilo to, ne bilo več mesta za združenje Avstrije z Nemčijo. Danes je borba proti Čehom v imenu velike nemške misli. To je slaba stran čeških vspehov in s tem je češko vprašanje stopilo v kritičen stadij in je postalo stvar srednje Evrope. Še jeden dobiček so prinesli zadnji boji, okolnost, da so Čehi zopet našli sami sebe; v narodu pulzira novo življenje in je porodilo prepričanje, da se ne sme zanašati na nikogar, da mora hoditi svoja pota in da ne sme nikdar pustiti svojih velikih ciljev izpred oči.

Govoré o bodočnosti je rekel govornik, da treba vztrajno delati na premembo decemberske ustave. Sedanja centralistiška ustava se ne bo mogla vzdržati. Ob sedanjih ustavnih razmerah ni možno sporazumljenje med Slovani in Nemci. Nemci imajo sedaj vse, kar hočejo in bi bili torej pravi noreci, ako bi se hoteli sporazumeti z nami. To so točke, iz katerih prihaja perspektiva prihodnjega razvoja v Avstriji.

Nasvet dr. a. Fořta prihodnji češki delegaciji je torej: nič storiti, kar bi Avstrijo moglo rešiti iz sedanje krize, ustvariti normalne odnošaje in za delo sposobni parlament. Kriza ne sme zgubiti svojega akutnega značaja, ampak isti naj se veka, da pride trenotek, ko napravijo ustavi konec. Češki narod naj voli torej v delegacijo vse, kar se odlikuje po bistrosti duha, globokem znanju in čistosti političnega značaja in sicer brez razlike kateri stranki je kdo pripadal do sedaj. Tako bo narod pripravljen na prihodnje velike dogodke.

Nadžkof Stadler pred papežem. Hrvatski listi poročajo, da je bil najščkof Stadler dne 6. t. m. vsprejet od papeža. Vsprejem je bil najljubezniveji. Stadler je predstavil papežu tudi duhovnike, ki so se udeležili romanja. Papež je omenil tudi

nedavni — dogodek z nadščkofom Stadlerjem in je izrekel svoje zadovoljstvo, da je Stadler okreval od svoje bolezni, z besedami: Milost božja in moja molitev mi je rešila mojega Stadlerja.

Vatikan in habsburška monarhija.

S člankom, ki ga je priobčil »Berliner Tagblatt« o razmerju med našo monarhijo in Vatikanom, se bavijo vsi hrvatski listi. Vsi povdarjajo protislovansko tendencijo tega članka, a so uverjeni, da ne bo tistega efekta, katerega bi hotel doseči madjarski dopisnik v berlinskem listu. »Agramer Tagblatt« pravi, da se mu ta članek zdi, kakor če kdo opazuje svet skozi luknjo — ključavnice. Avktor onega članka da opazuje orjaški organizem katoliške Cerkve le z ozkega vidika nemško-madjarske hegemonije v Avstro-Ogerski. Potem je seveda naravno, ako vidi stvari v razmerju, ki je daleč proč od pravega merila, ako vidi situacijsko sliko, ki ne odgovarja resnici. Člankar berlinskega lista sosebno ne more umeti, da Rim radi nečesa, kar ni dosegljivo — združenje obeh cerkva — odbija Nemce in Madjare. Zagrebški list odgovarja prav po domače, da krojač mora bolje vedeti, kako se krojč hlače, nego pa čevljar. Seveda se ta problem ne reši od danes do jutri. Ali rimska cerkev ne misli le za danes ali za jutri, ampak za stoletja!! Madjarom in Nemcem je njih nadvladje seveda jako važna stvar, ali ako hoče kdo iskati kongruence med tem vprašanjem in nalogo rimske Cerkve, kaže le, da ne pozna bistva te poslednje. Sicer pa ni res, da bi politika Vatikana mogla postati tako nevarna bodočnosti monarhije. Ta bodočnost je marveč odvisna od tega, da si naša monarhija pridobi odločevalen vpliv na Balkanu in da se tam ne utrdi neki drug vpliv, ki bo sledil svojem posebnemu in gospodarskemu programu!

In v ožgled takim dejstvom naj bi bilo na škodo naši monarhiji, ako iz Rima prihaja propaganda za cerkveno združenje Jugoslovanov?! Če ima kdo vzroka, da dobrohotno sledi tej propagandi, velja pač to ravno o avstro-ogerski monarhiji. Seveda oni avstro-ogerski monarhiji, ki umeva resnične pogoje svoje sreče in svojega vspevanja in se ne daje zavajati od jednostranskih koristi tega ali onega plemena.

»Hrvatska domovina« se postavlja porobu trditvi berlinskega lista, da je Strossmayer postal v Rimu persona gratissima še le potem, ko je v Belovaru dobil ukor od našega vladarja, in da je sedaj tudi nadbiskup Stadler z enakim namenom potoval v

PODLISTEK

Zgubljen življenje.

Slika: Slavoljub Podslapinsky.

Potem pa je nejevoljno zmajal z glavo, češ: neumnosti!

In Minka?

Kdo je pač že uganil dekliško dušo?

Kdo se je že zamislil v notranjost ženske duše? Nikdo! Ženska je in ostane možkim večna uganjka!

Ona je pač vedela, kaj čuti zanjo Zadnikov Fran in če bi tega ne bila vedela drugače, pravilo jej je vse njega vedenje, da ono, kar jej on govori, tudi sree čuti.

In ona?

Da, tudi ona je čutila vroče nagnjenje do njega, do Frana, tudi ona je Frana ljubila z vsem ognjem svoje deviške, svoje nedolžne duše, četudi tega svojega nagnjenja, te svoje ljubezni ni kazala na tako strasten način. Znala je svoja čutstva prikrivati, a

radi tegn niso bila ta čutstva nič manje vroča... Ona je ljubila Frana, a znala je, da tudi on njo ljubi. Poznala pa je tudi Franovega očeta, starega Zadnika, kako je ohol in prevzet in kako zaničljivo vedno govori o Kočarjevih. In ko se je spomnila na onega strogega moža, si je mislila, da on pač ne dovoli nikdar, da se njega sin poroči s hčerjo ubogega Kočarja. No, mladost je upopolna, lahkomišljena in kaj vsega se ne nadeja od bodočnosti, ta lahkomišljena mladost!

Taka je bila tudi Mieika. Upala je, da se že obrne vse tako, da se uresniči njena in Franova iskrena želja. In v tem svojem upanju, v tej svoji nadeji, udajala se je brezskrbno svoji čisti, nedolžni ljubezni...

IV.

Marijana je ostala samo par dni v svoji rojstni vasi; potem se je zopet vrnila v Trst, kjer je takoj šla k oni gospej, katera se jej je bila priporočila za mlado, nepokvarjeno sobarico. Opisala jej je svojo nečakinjino in pristavila: Ona je popolnoma nepokvarjena, a tudi neizkušena dekle. Bila ni še ni-

kdar iz svoje vasi, in zato ne vem, da-li vam bo ugajala!

— O to nič ne dé! Če je še tako priprosta, se že hitro izuri za svojo službo.

— Jaz upam!

— To mislim tudi jaz! Znam, da so slovenska dekleta zvesta in pripravna za vsako službo. Tako mislim, bo tudi s to, katero mi priporočate. Meni ni za plačilo in če mi bo deklica ugajala, plačevala jej bom petnajst goldinarjev mesečno, a tudi sicer ne bom gledala za kak goldinar. Tudi od mojih gostov bo dobivala marsikaj. Če bom z deklico zadovoljna, dobite tudi vi od mene lepo nagrado.

— Nadejam se vsekako, da boste zadovoljni, milostljiva gospa!

S temi besedami se je Marijana poslovila, a po poti je računala, da jej pade tu najmanje petdesetak v žep. Ker na to, da Mieika ne bi prišla v Trst, Marijana ni niti mislila več. Svakinjo je itak že pregovorila, a brata je poznala, on bo malo godrnjal, a slednjič pa se uda. Da Minka sama rada

pojde v Trst, to se jej je zdelo povsem naravno. Priščedši domov je torej sela in pisala sledeče pismo:

Predraga svakinja in brat!

Ko sem bila zadnjič pri Vas, omenila sem bila, da bi bilo dobro, če bi dali Mieiko v Trst služiti. Rekla sem tudi, da bi jej morda jaz dobila kako službo in ravno zdaj se je priponudila taka prilika. Neka gospa išče sobarico, kateri bi plačevala po petnajst goldinarjev mesečno, poleg tega bi dobivala še tu pa tam kak goldinar, tako, da se sme računati najmanje po dvajset goldinarjev mesečno. Takih služb se dobi malo! V vsem Trstu jih ni pet. Jaz nimam pri tem nobenega dobička, vendar, ker bi rada pomagala Vajini hčerki, pišem Vama, da si premislita stvar. Lahko ostane par let tukaj, si prihrani lepo denar in če pride potem domov, se lahko dobro omoži. Premislita torej in odpišita hitro

Vaši

Marijana.

(Pride še.)

Rim. Strossmayer je že od nekdaj prijatelj papeža. Pisce berlinskega članka bi hotel kazati Vatikan v nasprotju proti osebi našega vladarja. Ali razmere med Franom Josipom in Levom XIII. so take, da se jih ne morejo dotakniti nikaki dopisi v židovskih listih. Te razmere so posvečene po tradiciji izza mnogih stoletij. Kar govori madjarski člankar v berlinskem listu o glagolici, je prazno, ker to ni nikak privilegij iz sedanjih dnij, ampak je sedanji papež le potrdil odredbe iz davne dobe. Na očitane, da Rim dela ovire o imenovanju škofov, opaža «Domovina», da Vatikan hoče imeti takih ljudi, ki so dokazali s svojim življenjem, da so udani veri in da izpolnjujejo svoje dolžnosti. Seveda, slug raznih zistemov (to naj bi prečital ta ali oni slovenski cerkveni dostojanstvenik) ali drugače slabih duhovnikov noče imeti Vatikan; niti noče urivati narodnostim tujincev! Cerkev ni prekinila princepa latinščine, ampak je le potrdila star privilegij. Nezaslišano smela trditve, ako se pravi, da je Rim neprijatelj habsburške monarhije. Vatikan ima do te poslednje največje simpatije že radi tega, ker v njej žive katoliki v ogromni večini. Rim mora biti za pravičnost vsem katolikom, ne pa, da bi bili vsi podrejeni Nemcem in Madjarom.

Volilno gibanje. Med Mladočehi in agrarci je prišlo do kompromisa. Agrarci vstopijo v mladočeški klub, ali bodo tvorili v njem posebno skupino. Stem so šanse čeških radikalcev skoro uničene, a uničene so menda tudi šanse za vzpostavljene normalnih odnošajev v parlamentu, kajti agrarci so odločno za nadaljevanje obstrukcije.

Nemška ljudska stranka na Štirskem je izdala svoj volilni proglas, ki se vebeventno obrača proti Čehom in Slovencem. Zadnjim očita, da hočejo deželno Štirsko raztrgati. (Čudna logika to, kajti ista nemška ljudska stranka je fanatična zaveznica čeških Nemcev, ki hočejo res raztrgati kraljestvo Češko!)

Bivši poslanec Šuklje je poslal «Sl. Narodu» brzojavko, v kateri izjavlja, da ne vsprejme ni kandidature ni mandata.

Tržaške vesti.

Izlet v Ljubljano. (Dalje.) V gledališču so bili Tržačani priče velikemu zmago-slavju slovenske dramatične umetnosti. Ta gledališka predstava nam ostane vsem v neizbrisnem spominu. Uprizoritev te epizode iz zgodovine Jugoslovanov nam je pretresala dušo — tu in tam smo videli ljudi, ki so si z robcem brisali solzo, ronečo po licu nizdoli — a zajedno je še močnejše zanetila v nas naš narodni ponos, ljubezen do svoje krvi in vero v našo slovensko bodočnost. In kaka uprizoritev je bila to! Doprivena v vsakem pogledu! In ti pevci-umetniki! Uverjeni smo, da ga ni z lepa provincijalnega mesta velikosti Ljubljane, ki bi imelo gledališče s takimi močmi, s takimi solisti in takim ensemblom. Da ste videli naše priproste okoličane, kako so jim žarele oči, kako jim je odsevalo z lica preradostno presenečenje, ko so videli na svoje oči, da tudi narod slovenski ima svojo umetnost in umetnikov, s katerimi se more ponášati pred svetom. Kako povzdiguje to moralno človeka, ki mora sicer dan na dan poslušati le zaničevanja! To treba pomisliti, ako hočemo prav umeti viharje navdušenja, ki je pretresalo v nedeljo zvečer ljubljansko gledališče, navdušenja, ki je čim dalje bolj prehajalo v ekstazo, zlasti pa v zadnjem prizoru, ko se že čujejo turške trombe in ko hrvatski junaki pod svojo zastavo — to je zares veličasten, nepremagljiv ensemble — pojejo tudi širom Slovenije znani mo-gočni »U boj«, in potem, ko je divno, prekrasno uprizorjena živa slika kazala izpad hr-vatskih junakov iz Sigeta — trenutke pred katastrofo. To, kar se je v tem hipu godilo na odru, združeno z elementarnimi pojavi čustev med našim tržaškim občinstvom, je ustvarjalo prestreljivo epizodo, ki ostane v neizbrisnem spominu, kakor velika priča pro-bujene slovanske samozavesti....

Ne treba torej pripovedovati, s kakimi čustvi smo ostavljali gledališče. Z jedno be-sedo: to je bil velik naroden praznik, ka-koršnji so veleredki v življenju tržaških Slo-vencev.

Iz gledališča smo hiteli naravnost v »Na-rodni dom« na prijateljski sestanek. V malo trenutkih je bila velika dvorana »Ljubljanskega

Sokola« natlačena, da si se mogel komaj gi-bati. Ljubljanskega občinstva je prihitelo ogromno, da prebije par uric s tržaškimi go-sti. Občinstvo je napolnilo tudi galerije. Svi-ralá je meščanska godba in sicer je bil to menda nje prvi nastop z instrumenti na lok; donela je naša slovenska pesem in bilo je navdušenih govorov, katerim vsem je bil vo-dilni motiv, da smo si — kraj vseh ob-stoječih političkih oziroma taktičkih diferenc — vendar-le vsi bratje, sinovi iste rodne matere, delavci za isti cilj in boritelji za skupno narodno bo-dočnost! Osobito nas je veselilo, ko so ljub-ljanski govorniki po-darjali veliko važnost tržaške pozicije — pozicije ob morju — za ves narod slovenski, priznavali težavno po-loženje naše in razmere, ki zahtevajo prave-ga heroizma in nenavadne požrtvovalnosti od strani tržaških Slovencev. Ne bi govorili, da so zginile diference v nazorih, ne bi go-vorili resnice, ako bi trdili, da se je taktika tržaških Slovencev vsestranski odobrila, ali jedno smo dosegli — veliko zadoščenje, se-stoječe v tem, da se je priznavalo naše ro-doljubje, priznavalo, da smo zvesti delavci v službi naroda ter navdušeni propagatorji ideje našega narodnega jedinstva. To nam zadošča. Saj si ne prisvajamo nezmotljivosti, saj ne zahtevamo, da misli vsakdo, kakor mislimo mi, ali to smemo že zahtevati, da se priznava naša poštena volja, čistost našega patrijotizma.

To smo dosegli, in ker smo to dosegli, smo z živim srčnim zadovoljstvom odhajali na ko-lodvor, kamor je prihitelo mnogo ljubljans-kega občinstva, da nam zakliče zadnji: Z Bogom! To je bilo vrvenje na peronu. Znanec je pozdravljaj znanca, prijatelj prija-telja, a tudi neznanec so se poslavljali v bratski ljubezni! In ko se je vlak jel pomi-kati, orili so »živio«-klici, možki so mahali s klobuki, dame z robci, dokler ni zginil vlak v nočni tmuni.

O govornih na komersu prihodnjič.
»Che razza di Triestini«! (Kake vrste Tržačani!) Pod tem naslovom čitamo v več-radjšem »Independentu« (glasilo tukajšnje irredente) nekak opis ljubljanskih slavnosti o priliki nedeljskega našega izleta v Ljub-ljano. Dopisnika (ako zasluži to ime) smo videli v Ljubljani, kjer se je vedel uprav surovo, kakor znajo to le šarlatani-poturice iz lahonskega tabora.

Pisce teh vrstic je hotel že na Rožniku dati primerno lekejo tam stoječim trem tr-žaškim pobalinom v gospodski suknji, ali za-držan je bil po prijatelju, ki mu je zago-tavljaj, da so to navadni fantalini, mej ka-terimi je bil eden, sin slovenskih starišev!

Lahonski dopisnik pravi, da ni bilo med nami pravih Tržačanov, izvzemši nekoliko uradnikov!

Omeniti moramo tu, da je med 170.000 prebivalcev tržaških le 70.000 Tržačanov. Od teh je najmanj 40.000 Slovencev (z oko-lic) in le kakih 30.000 Lahov.

Slovenski Tržačani so sinovi rodbin, ki bivajo tu že nad 500 let, in takih je bilo z nami v Ljubljani nad 100. Laški »Tržačani« pa so po 99% slovenski odpadniki in pa pri-vandrani Lah, Nemei itd.!

Smrkavemu dopisniku svetujemo dalje, naj si za v prihodnje preskrbi, zraven fo-tografskega aparata, še naočnike, da ne bo videl belo, modro, rudeče tam, kjer je — belo!

Želji dopisnikovi, kateri izjavlja, da bi nas rad poznal, zadovoljimo takoj, naj se le potru-di v to ali ono naše društvo! Še več mu storimo. Povemo mu, da je eden tistih treh junakov, ki so se v Ljubljani vedli tako ne-dostojno, v službi pri pošteni slovenski tvrdki, zbok česar je njegovo vedenje tem drznejše in gnusnejše. Zapomnite si: Naši Tr-žačani, v mestu in po okolici, so avtohtono prebivalstvo; slovenski rod biva tu že sto-letja; ta rod je o mnogih prilikah s svojimi prsi junaški branil to obrežje; a če bi laškemu taboru vzeli vse tujce, ki niso nikaki Trža-čani, in pa vse slovenske renegate, došle sem-kaj od najrazličnejših slovenskih strani, bi videli kmalu, kako v tem taboru ni ni gene-ralov, ni armade, ni — dem-onstrujoče druhalj. O »Tržačanih« torej le lepo tiho, o slavna irredentovska gospoda, kajti baš v tem po-gledu je jedna vaših najslabijih strani.

Boj — krivičnikom! Pišejo nam: Mnogo ste že pisali o mladih duhovskih re-formatorjih in naveli ste že nešteto nepo-bitnih dokazov, kako strupeno sovražni so naši narodnosti in kako vstrieno z najradi-

kalnejmi Italijani delajo na iztrebljenje na-šega življa. Kjer je kaka gonja proti Sloven-cem, tam se je udeležujejo tudi ti reformatorji in nič jih ne ženira, da so v najtesnejši so-seščini Židov in brezvercev! Le v zadnji čas se zdi, kakor da so jih Vaši napadi začeli malce peči. Zato so vas začeli nadlegovati s popravki na podlagi potrpežljivega § 19. ti-skovnega zakona!

Tako so začeli tudi v svojih glasilih tr-diti, da oni se ne pečajo s politikom in da niso nasprotni Slovincem. Koga hočejo varati, ko govori toliko kričečih dejstev! Če tudi ne najbolj kričeče ali gotovo najznačilneje za te reformatorje pa je dejstvo, katero ste jim véeraj zopet loputnili v obraz, dejstvo nam-reč, da so se bili silno razgreli radi onega shoda pri sv. Jakobu, ko je naše ljudstvo zahtevalo eno porno ljudsko šolo in pravično ljudsko štetje in so radi teh dveh, tako skromnih, tako samo ob sebi umevnih zahtev obsipali naše ljudstvo s psovkami in je ova-jali kakor panslaviste, ki hočejo Trstu ukrasti njega narodni značaj. Ali klasično je bilo to, da so v jedni sapi kričali, da Trst je italijanski, hkratu pa pozivali Tržačane, naj branijo italijanski značaj Trsta...! Za božjo voljo: pred kom? ako je Trst itali-janski!! Kako se love v lastne zanjke!! Če je v Trstu toliko Slovencev, da bi mogli postati nevarni njega »laškemu« značaju, po-tem so isti pač tu; in čim so tu v tolikem šte-vilu, potem bi moral biti duhovnik, kakor oznanjevalec pravice, prvi, ki bi zahteval: Dajte pravico tudi njim! Cerkev nalaga še posebno svojim organom, da ščitijo šibke, proganjane in tlačene in da se v obrambo le-teh neustrašeno postavljajo proti mogočnejšem in zatiralecem. Ti laški reformatorji pa se postavljajo na stran močnih preganjancev proti sirotam — proganjanim. Tako gazijo svoj sveti poklic!!

Ali da se povrne k temu, kar smo hoteli reči: to je najbolj značilno za krivič-nost teh reformatorjev, da našemu ljudstvu ne privoščajo niti jedne šole in da je pro-klinjajo, ker se hoče braniti pred kri-vice in nasiljem povodom ljud-skega štetja, kar pomenja, da ti služabniki božji odobrujejo vsako nasilje proti naši na-rodnosti. Zato bi vas prosil, da ne pozabite omenjati o vsaki priliki, kako so se ti kri-vičniki v lepi slogi z irredentariji, brezverci in italomani oglasili proti najskromnejši zahtevi, ki jo more staviti kakov narod — proti šoli!!

Narodno umetno petje in glasba. (Zvršetek.) Mi Sloveni imamo v Ljubljani dva glasbena zavoda, v katerih se vsako leto mnogo naraščaja uči in izuči, ali o do-lovanju onih iz tega naraščaja, ki službujejo širom slovenske domovine, ni slišati mnogo. Iz tržaške okolice poznam dva, ki sta bila v orgljarski šoli; dovršivši to, službovala sta nekaj časa kakor organista in poučevala na-rodno petje, ali socijalno vprašanje ju je prisililo, da sta službo, za katero sta žrtvo-vala najboljša svoja leta — pustila ter si boljše poiskala. Pri nas je pač v veljavi rek: »Kdor se s petjem (glasbo) ukvarja, Nima kruha, ne denarja«.

Nadarjenosti in veselja za glasbo je mnogo med našim narodom, ali slabo mate-rijalno stanje je vzrok, da nam manjka pou-čevalcev narodnega petja in organistov-ecij-ljancev, ki bi gojili pravo cerkveno petje, ki je v Trstu, njega okolici in po Krasu zeló zanemarjeno. Mnogo truda se zahteva od organistov, ali na njihovo gmotno stanje ae misli nikdo. Vsakdo misli, da mora or-ganist delati le za božjo čast in »božji lon«; za njega trud o poučevanju narodnega petja pa menijo, da je že zadosti, ako mu ploskajo in ga hvalijo! Živeli pa naj bi te pare od zraka. To so pravi vzroki in pomisleki, ki odvračajo tudi take, ki bi bili poklicani, da se ne posvečajo glasbeni umetnosti. Kje je kak oče, ki bi žrtvoval svojega sina za to, da mu bo živel v pomanjkanju, hiral in na-posled morda še umrl gladu?!

Nedavno temu je gosp. Heros v svojem »Odmevu na dopise o narodnem petju« ome-nil zadnjo številko »Glasbene zore«, ki je prinesla, razun ene, vse samo lahke in na-rodne pesmi, z besedami: »Tako je prav, le tako naprej in vspeh bo gotov«.

Gosp. prof. Fr. Gerbića, izdajatelja »Gl. zore«, mislim, da ni potreba navduševati, ker je znano, da mu ne manjka ni veselja ni po-žrtvovalnosti za gojenje in širjenje narodne in umetne glasbe, ali ravno v isti številki naznanja svojim naročnikom, da ne more dalje in da je primoran prenehati z izdaja-

njem lista »Gl. zore«, ker mu primankuje že do sedaj 400 glđ. za pokritje tiskovnih in drugih stroškov. Drugi narodi si vzdržujejo po več glasbenih listov, ki prinašajo lahke in težavne umetne skladbe; mi pa si ne mo-remo vzdrževati niti enega, ki nam je tem potrebnejši ravno zato, ker je edini. Organisti bi radi podpirali in se naročali na tak list, ali primanjkuje jim denarja; oni pa, ki bi mogli, se ne zanimajo in tako napredujemo po rakovo — vedno nazaj.

Imenitnost glasbe za vse kulturno, so-cijalno, narodno in tudi politično življenje so priznavali in priznavajo vsi narodi, učenjaki in modrijani v starem in novem času in jej odkazovali celo prednost pred drugimi umet-nostimi, kajti glasba ima v sebi nepremag-ljivo vzgojevalno moč; ona vedri duh, blaži srce, nas vnema za idejale, sveti patrijotizem. Najklasičnejša priča je naša tržaška okolica; da ni bilo rodoljubne pesmi, da ni bilo naših pevskih društev, težko bi se bila kedaj probudila iz narodnega spanja. Torej rodoljubi, narodnjaki in drugi merodajni krogi: podpirajte in naročajte si edini slo-venski glasbeni list, kateri nam prinaša naj-bolj po ceni narodnih in umetnih pesmi! (Opomba uredništva. To bi bilo res žalostno, neodpustno, ako bi toli potreben, jedini list moral prenehati le radi pomanjkanja gmotne podpore, radi pomanjkanja naročnikov. Vsaki prijatelj petja, sleherni zavedni rodoljub, sleherni razumnik, ki ve, kaj je narodna pesem vsake mu narodu, vsako pevsko društvo po-stani naročnik »Glasbene Zore«, da si vzdr-žimo ta list in dobimo zadosti lepih, težav-nejih, in tudi lepih in — lahkih pesmi.) Skrbite, da se onim osebami, ki so se pose-vtile glasbi in petju zboljša materijalno stanje! Glejte, da se bo število takih delavcev mno-žilo — zdaj je preveč samoukov — in na-predovali bomo v cerkvenem, narodnem, umetnem petju in glasbi, kar bo v čast in korist naroda. V nadi, da moje besede naj-dejo vsaj nekaj odmeva, zaključujem z be-sedami našega dičnega S. Gregorčiča:

Ne le, kar veleva mu stan,

Kar more, to mož je storiti dolžan.

A. Furios.

Pozor! Pišejo nam: Sedaj se bliža doba, ko večina nas tu bivajočih Slovencev pripa-demo pod mestno občino tržaško. Po novem letu postane Tržačan vsakdo, ki biva tu nad 10 let in ki ni kriminalno umazan. Nekateri si že sedaj preskrbljajo tako meščanstvo in sicer c. kr. uslužbenici.

Včeraj je šel neki naš človek, G. M., c. kr. uslužbenec, na tukajšnji magistrat, da zadobi ravnokar imenovane pravice. Magi-stratni uradnik mu je takoj ustregel in na-pravil dekret, s katerim se mu priznava tr-žaško domovinstvo.

Ko pa je dotični uradnik napisal priimek prosilčev s »e« namesto »č« je naš mož od-ločno zahteval, naj se ga upiše pravilno, kakor se ga je dosedaj pisalo povsodi. Urad-nik je izjavil, da on ne napiše »kljuka«, ker da ima tako povelje od svojih viših. Ako-enta ni hotel napisati, ker da je to tudi — ne-potrebno in ker na magistratu ne poznajo kljuka. Najnovejši Tržačan je vzel dekret in se podal k županu, da se tam pritoži, ali župana ni bilo. Namesto župana je vsprejel našega človeka magistrarni vodja, gosp. Ar-tico, ki je, zaslišavši pritožbo — sam zapisal velikansko »pipo«!!

Tako je bila stvar rešena po želji no-vega Tržačana.

Ostalim bodočim Tržačanom pa kličemo: Pozor, da vam ne odzamejo pravih priim-kov, kar bi bilo v nečast in v škodo dotič-niku in tudi vsej narodni stvari! Vsakdo naj zahteva, da zapišejo njegov priimek, kakor ga piše on sam, kakor ga pišejo tudi drugi in kakor je edino pravilno.

Čuk contra Nabergoj. Naši čitatelji se še dobro spominjajo, da je mestni redar Čuk tožil gospoda Ivana viteza Nabergoja, ker da ga je poslednji povodom volitve na Proseku razžalil. Gospod Nabergoj je bil v I. in-stanci tudi res obsojen na 50 K globe po § 312 k. z. Danes se je vršila vskljena raz-prava, na kateri je bil toženee po-polnoma oproščen.

Samomor. Včeraj v jutro se je pri sv. Andreju ustrelil iz revolverja finančni vež-benik, g. Boštjan Peček, rodom z Loškega potoka na Kranjskem. Zapustil je več pisem, iz katerih izhaja, da niso bile gmotne težave, ki so nesrečnega mladega moža prisilile do osodepolnega koraka. Pokojnik je bil v slo-venskih krogih dobro znana in čislana pri-kazen. Bog bodi milostljiv duši njegovi!

Aretiranje. Pol. oficijal g. Titz je večeraj v jutro aretiral znanega uzmoviča 16-letnega Ivana Kolariča iz zagate dell'Olivo, katerega je iskalo tuk. sodišče. Pokvarjenega mladeniča pošljejo v prisilno delavnico v Ljubljani.

Z naših sodišč. Včeraj je bil na tuk. deželnem sodišču obsojen Josip Ciana zaradi hudodelstva proti pravosti po § 130. kaz. zak. v 14-mesečno težko ječo, poostreno s postom vsaki drugi mesec. — Razprava proti Mariji Vatovac, obtoženi radi tatvine, se je morala odgoditi, da se zasliši še nekaj prič. — Anton Kovač iz Sežane je bil obsojen v 1 mesec zapora, ker je o priliki aretiranja, ko je razgrajal v neki tuk. gostilni, kričal: Viva Italia, Umberto! — a potem še: viva Bresci! in Lucheni! Iz nasprotujočih si kliče v sodišče sklepale, da je bil mož o vprašavni dobi pijan.

Med prijateljema. Emil S. je povabil prijatelja Ivana Slajka iz ulice Riborgo št. 27. na čašo vina. Hotel se je pokazati generoznega ter obljubil plačati — vse. Ko sta se pa malce napila, je opazil Slajko, da mu dragi prijatelj hoče zmakniti uro. — Kaj delaš, prijatelj? — Ali ne veš, da se šalim? — Tako je minil ta prizor. Vrnila sta se prijateljski proti domu. Tu pa je Slajko opazil, da mu je prijatelj vendar-le izpeljal — dragoceno pipo, vredno 3 gld., zaradi česar ga je javil redarstvu.

Okrajna bolniška blagajna. Tekom prošlega tedna je bilo prijavljenih 401 slučajev boleznih, 417 oseb je proglašeni zdravimi, 820 jih je ostalo v zdravljenju, med poslednjimi 171 takih, ki so ponesrečili na delu. V 192 slučajih so se bolniki pregrešili proti naredbam zdravnikov. Na podporah se je izplačalo tekom tedna 10402.78 kron.

Dražbe premičnin. V četrtek dne 11. oktobra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Giulia 8, pohištvo; v ulici Mercato vecchio 1, pohištvo; v ulici Bastione 1, pohištvo; v ulici Solitario 12, pohištvo; v ulici Rossetti 19, kočije; v ulici Bonomo 4, pohištvo; na trgu delle Legna 10, nove mobilije; v ulici Stadion 3, pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 19.7, ob 2. uri popoldne 25.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 772.3 — Danes plima ob 9.39 predp. in ob 10.48 pop.; oseka ob 3.39 predpoludne in ob 4.28 popoldne.

Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu se je nabralo o vpisovanju otrok v otroškem vrtem v Rocolu 48 K; ravno istim potom v šolskem vrtem pri sv. Ivanu 60 K. Srčna hvala vrlim materam!

Zavodu sv. Nikolaja so podarili č. gg.: monsieur Fabris 20 K, Gomiljšak 5 K, Jakob Sila 10 K, Franc Sila 5 K, Henrik Šone 4 K, Vinko Dolenc 4 K, Kosir 2 K. Srčna hvala!

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu je odložila svojo veselico, ki bi imela biti 14. t. m., na 21. oktobra t. l., ker v nedeljo bo imelo pol. društvo »Edinost« svoj občni zbor v Barkovljah.

«Tržaški Sokol» naznanja, da se bodo vsako nedeljo in praznik v telovadnici (ulica Coroneo št. 15.) vršile plesne vaje, ki bodo trajale od 5. do 9. ure zvečer. Ženske ne plačajo vstopnine. Ker je imelo društvo velikih stroškov za prireditev nove telovadnice in mu bo pokriti še novih neizogibnih stroškov, katerih pa ne zmore iz lastnih dohodkov, se obrača do občinstva s prošnjo, naj je podpira z obilo udeležbo tudi na plesnih vajah.

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Voloskega okraja nam pišejo dne 9. oktobra 1900.: Te dni ste pričeli v svojem listu naznanilo e. kr. finančnega ravnateljstva v Trstu, iz katerega je lahko vsaki davkoplačevalec, bivajoči v področju tega ravnateljstva, razvidel, kakše dolžnosti ima po zakonu do davčne oblasti. Sicer pa imaš menda z malokatero oblastnijo tako nerad posla, kakor baš z davčno; zakaj? tega ne treba še le praviti. Zato je tudi vsakdo kolikor le mogoče hitro rad na čistem z računom o davkih, bodisi, da si rajši v njih poplačanje tudi kaj pritrga od ust, nego da bi pa za njih prisilno izterjanje čul neusmiljeno ndrhati po bobnu — nad svojim imetjem....

Vendar si ne moremo kaj, da ne bi o tej priliki tudi malo javno kritikovali postot-

panja e. kr. davčnih oblastev, kadar gre za to, da skušajo koga obdačiti, stikaje po raznih kotih za njegovimi »dobički«! V uvodu omenjenem naznanilu je dovolj jasno razloženo, da morajo delodajalci sami zglasiti davčni oblasti svoje uslužbenice, ako jim dajejo plače čez 600 gld. Kdor to opusti, ga lahko ta oblast kaznuje!

Je-li pa n. pr. e. kr. okrajno glavarstvo v Voloskem opravičeno, obračati se s posebnimi dopisi do delodajalcev in od njih poizvedovati, koliko plačujejo na leto svojim uslužbenicem ne glede na to, da-li imajo ti tudi manj letne plače nego 600 gld.?

Saj, če delodajalci niso zglasili tega, vendar ne bo mislilo morda omenjeno e. kr. glavarstvo, da bodo delodajalci potem le temu glavarstvu na ljubo povikšavali svojim slugom plače?

× Kaznovana učiteljica. V Čarvinjanu živečo šestdesetletno učiteljico v pokoj, L. D., so zaprli, ker so pričeli pred sodnijo izrekle, da se je imenovana na nedostojen način izrazila o cesarski slavnosti v Gorici.

Vesti iz Kranjske.

× Odlikovanje kranjskih čebel. Matej Beve iz Bobinske Bistrice, kise jako marljivo in vspešno bavi s čebelarjo, je dobil na belgijski čebelarški razstavi v Dusat Belgien prvo odliko, in sicer diplom in zlato kolajno. Na tej razstavi so bile kranjske čebele odlikovane z 3 kolajnami: zlato, srebrno in bronasto.

* V Jančarjevi pekarni v Ljubljani — baje straši. Po noči ropota neki po peči ter ploska po dvorišču. Pomočnike je ta nepridiprav-strah že čisto spravil v kozji rog in ako jim bo še nadalje nagajal, pokazuje pekarni pete.

* Knezoškof ljubljanski dr. Jeglič je nastopil potovanje po jugu ter o tem obišče škofa v Senju in na Krku. Spremlja ga g. dr. E. Lampe. V Ljubljano se g. knezoškof povrne dne 21. oktobra.

* Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole pred ljubljansko komisijo se začne 5. novembra t. l. zjutraj ob 8. uri.

* Novotovorniško podjetje za izdelovanje sodovice in podobnih tekočin ustanovi v Ljubljani »Zadruga gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev«. Tovarna bo zadruga na deleže z omejeno zavozo ter ima služiti v gmotno podporo združnih člencv. Svoje izdelke bo prodajala udom in neudom tako ceno, da bo konkurirala z vsemi obstoječimi podjetji te vrste. Pravila so sestavljena in se pošljejo takoj v potrdilo. Tovarna bo imela svoje prostore v sredini mesta ter prične delovati tekom meseca decembra letos.

* Slovenska dramatična dela v Čehih. »Narod« poroča, da Smichovsko gledališče v Pragi vprizori še tekom zimske sezone Ganglovega »Sina« in narodno igro s petjem »Rokovnjači«, kakor jih je priredil g. Govekar.

Razne vesti.

Turški sultan je podelil perzijskemu šahu red Ifikhar v briljantih.

Ogromen morski pes. Te dni so pri Rabu v mreže Josipa Maršiča ulovili morskoga psa, ki je meril v dolgosti 5.48 m. a tehtal do 15 kvintalov. V želodec so mu našli ostanke konjskega zrebea, ki je imel še uzdo omotano okolo vratu. Prednji del glave (zobe) in hrbtnjačo so poslali pomorski vladi v Trst.

Nekoliko statistike o razglednicah. V Nemčiji se vsako leto producira 84 milijonov različnih razglednic, tako, da Nemčija prekaša vse druge države v tem oziru. Te razglednice donesajo založnikom 1,680.000 mark, prodajalec 6,160.000 mark in državi 6 milijonov mark. V Švici izide na leto 18 milijonov razglednic, ki donesajo državi 2 milijona frankov na leto. Za tem pridejo druge evropske države, mej katerimi je Francija na zadnjem mestu. Ondi se producira na leto le 4 milijone kart. Na pariški razstavi je tudi oddelek za razglednice, v katerem je razstavljenih 150.000 različnih razglednic, mej temi 35.000 samo iz Evrope. Prva razglednica je izšla v Bazelu leta 1865.

Tožba za 6 in pol milijonov rubliev. Uprava Moskovsko-Jaroslavske železnice, ki je last vlade, je na ondotnem sodišču vložila tožbo za tirjatev 6.500.000 rubliev proti

znanemu milijonarju Savi Mavrovtovu, njegovemu bratu in dvema sinovoma, kakor tudi proti upravitelju Mavrovtovega premoženja, Arcibuševu. Takih pravnih mend na mnogo. **Aristokrati pred sodnijo.** Kazensko-sodni dvor v Budimpešti je uvel tožbo proti vitezu Korytowskemu in grofoma Edvardu in Henriku Heiningu radi hudodelstva goljufije. Ovdaba jih dolži namreč, da so 3800 gld. vredne preproge, takoj po kupu na upanje, deloma prodali, deloma zastavili.

Slavni italijanski kompozit Giuseppe Verdi slavi danes 87-letnico svojega blagoslovljenega življenja. Njegova velika dela slavi ves svet in za to je njegovo slavje slavje vsega civiliziranega sveta, kjer imajo zmislja in čuta za lepe umetnosti.

Brzjavna poročila.

Iz ogerskega parlamenta.

BUDIMPEŠTA 10. (K. B.) Finančni minister Lukaes je danes predložil zbornice poslancev državni proračun za leto 1901. Proračun je po obliki docela podoben onemu za leto 1900. ter navaja naslednje glavne številke: Redni izdatki so predvidjeni na 970.496.503 K, to je proti izdatkom dovoljenim za leto 1900. več za 12.860.523 K. Od tega viška spada svota 3.561.126 K na večje potrebščine vкупnih izdatkov in znesek 5.100.000 K na stroške, ki so posledica prej ali v tem času dovoljenim in izvršenim zakonom. Redni dohodki so preliminirani s 1012.770.396 K, torej v primeri z dohodki določenimi za leto 1900. za 14.575.745 K več.

Izredni dohodki so preliminirani na 43.811.901 K proti 62.088.762 K leta 1900, torej za 18.276.861 K manj. Skupno gospodarstvo kaže torej 970.496.503 K rednih izdatkov proti 1.012.770.396 K rednih dohodkov, torej za redne posle plus v znesku 42.273.893 K. V izrednem poslovanju stoji prehodnim izdatkom in investicijam v znesku 86.049.914 K nasproti 43.811.901 K, izrednih dohodkov.

Tu se torej kaže primanjkljaj v znesku 42.238.013 K. Ordinarij in ekstra-ordinarij skupaj izkazujeta 1.056.546.417 K skupnih izdatkov proti 1.056.582.297 K skupnih dohodkov ter preostaja višek 35.880 K, ki je za 104.451 K manjši od preostanka lanskega leta.

Ustaja na Kitajskem.

LONDON 9. (K. B.) »Morning Post« javlja včeraj iz Washingtona, da je ameriška vlada poslala velesilam neformalno noto, v kateri izraza menenje, da bi utegnili v južnih pokrajinah nastati nevarna ustaja, ako bi se še dalje odlašalo z začetkom pogajanja zaradi miru.

HONGKONG 9. (K. B.) Reuter javlja: Vse bele angleške čete s Hongkongskim azijskim topništvo vred so iz nezanih vzrokov poklicali nenadno nazaj semkaj. Kam so se obrnili ustaši iz pokrajine za Kaolungom, ni znano. Verjetno je, da so se podali od nove angleške meje proti severu. Kanton je miren.

PARIZ 9. (K. B.) »Agence Havas« javlja: V diplomatskih krogih pravijo, da so vesti s Kitajskega mnogo ugodnejše, nego bi se dalo sklepati po angleških virih. Na temelju note Deleasséja, ministra za vnaje stvari, da se je doseglo sporazumjenje; nadalje se potrjuje vest, da je Li-Hung-Čang prispel v Peking ter da je princ Tuan degradiran.

PETROGRAD 9. (K. B.) Generalni guverner amurske pokrajine, general Krodkov, je poslal generalnemu guvernerju na Transbajkalskem, generalu Mazijevskemu, naslednjo brzjavko: Glasom obvestila vojnega ministra je ear v svrhu, da bi se kolikor prej vzpostavilo prijateljstvo s Kitajem, odločil, da ruski posesti ne priklopi nobenega dela kitajskega ozemlja ter da se omeji na to, da se izdajo naredbe, ki zagotovijo mirno in varno uporabljanje mandžurske železnice ter da se ladijam zagotovi promet po reki Amur.

NEW-YORK 9. (K. B.) Reuter javlja: Brzjavka iz Pekinga od dne 4. t. m. poroča, da se Amerikanci niso udeležili ekspedije v Paotingfu. Li-Hung-Čang je izjavil generalu Chaffeju, da Kitajci radovoljno prepuste zaveznikom Paotingfu, ako bi isti to želeli. Isto zagotovilo je podal Li-Hung-Čang ostalim generalom. Amerikanci so menjenja, da vzpostavljene miru ne bo mogoče, ako bi ekspedijo vodila le maščevalnost in želja po razvijanju vojaške moči. Govori se, da so Rusi železnico dejanski zapustili ter ustavili popraviljanje iste.

Trgovina in promet.

Uvod v nauk o trgovini.

Trgovina z blagom.

Peto poglavje.

Običaji (usance) in zakonski predpisi glede kupovanja in prodajanja blaga.

(Dalje.)

Ako smo sklenili kup na oglel ali na poskus, velja pogoj, da kupec blago tekom gotovega roka pregleda, poskusi in odobri; preje kupna pogodba kupeca ne veže.

Ako smo sklenili kup po poskusu ali vzorec, je pogodba veljavna brezpogojno, vendar je prodajalec zavezan poslati blago, ki odgovarja poskusu ali vzorec.

Kup v poskus je kup brez pridržka, o tem pa navajamo vzrok, zakaj smo kupili dotično blago, n. pr. rečemo, da hočemo preprej poskusiti kakovost blaga in potem naročiti večjo količino. Navajanje takega vzroka pa nima s pravnega stališča drugega pomena, nego da kupec redno ne sme odkloniti poslanega mu blaga zaradi nepovoljne kakovosti.

Kupljeno blago moramo, ako se ni določilo drugače, prevzeti in plačati na bivališču prodajalčevem.

Stroške predaje blaga kupeu, zlasti stroške tehtanja in merjenja, trpi prodajalec, stroške prevzemanja in slučajnega prevažanja do bivališča kupečevega pa kupec.

Pismeni nalog, poslan kakemu trgovcu iz lastne volje, da pošlje blago (naročba blaga) je smatrati za obvezno ponudbo. Ako dotični trgovec sprejme ponudbo, mora blago dobro spraviti (zamotati) ter izročiti zanesljivemu spediterju ali vozniku, če ni naročnik v tem oziru določil drugače. Zaračunati mora blago po zadnji tržni ceni.

Ako smo ponudbo storili osebi, s katero smo že bili v trgovski zvezi, ali ki nam je bila doposlala svoj enik, mora nam ista takoj pismenim potom javiti, ako ponudbe ne more ali noče sprejeti ter jo odklanja.

Čim smo blago izročili spediterju ali vozniku, nosi kupec nevarnost za prodano mu blago.

Ako hoče naročnik kupiti le po zadnji tržni ceni ali pa po gotovi ceni, katero je navedel, je taka naročba pogojna ali limitirana ponudba (ponudba z limitirano, omejeno ceno; lat. limes = meja); v tem slučaju je pogodba odvisna od tega, je-li o dobi, ko smo dobili dotično pismo, mogoče, da sprejmemo ponudbo o taki ceni.

Prva slov. zaloga pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC

pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)

priporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obvala za gospode, gospe in otroke

Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu.

Odpošiljatev je poštine prosta.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča

Josip Stantič

čevlj. mojster

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario 2. (šolsko postopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franco vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavi se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Javna zahvala.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so prihiteli v toli velikem številu, da bi spremili k poslednjemu počitku našega nepozabnega sina, oziroma brata

ALBERTA

ali nam izrazili na katerikoli način svoje sožalje o priliki te krute izgube, izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo. Iskreno se zahvaljujemo tudi preč. duhovščini, sl. pevskega društvu „Adrija“ za ganljivo petje v cerkvi in na grobišču, ter vsem darovateljem krasnih vencev, kakor tudi vsem našim delavcem, ki so se skazali tem potom hvaležni svojemu bivšemu nadzorniku.

Vsem bodi izrečena najtoplejša zahvala!
V Barkovljah, 9. oktobra 1900.

Žalujoča rodbina Martelanc.

Zaloga pohištva in ogledal

RAFAELA ITALIA

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

Društvenik,

kateri razpolaga kapital od 25 do 30 tisoč kron se išče za neko v Trstu z dobrim vspehom pričeto podjetje. Gotovi dobiček se jamči in vloženi denar se zavaruje.

Ponudbe naj se pošiljajo na upravo lista »Edinost« pod šifro »A. 72.«

Išče se plesni učitelj, ki bi poučeval ob nedeljah zjutraj dve uri.
Ponudbe pod: T. d. Trgovinska kavarna.

Novost za Trst!

Restaurant pri „Ogerskem kralju“ v ulici Commerciale št. 5.

privedi dne 13. oktobra t. l. ob 8. uri zvečer veliko trgatveno zabavo s koncertom vsprejdi se bodo dajali pri blagajni Vstopnina 20 novč.

Proti kašlju, grlobolu, hripavosti, upadanju glasu, kataru itd. zahtevajte vedno **Prendinijeve pastilje** Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd. Dobivajo se v skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

FILIJALKA c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 ¹ / ₄ %	30-dnevni odkaz 2 ⁰ / ₁₀ %
30- " " 3 ³ / ₄ %	3-mesečni " 2 ¹ / ₄ %
	6- " " 2 ¹ / ₂ %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomou, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih. Kreditna pisma na katerikoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Mladenčca od 13 do 16 let starega, išče za svojo prodajalnico z jestvinami Ivan Petelin ulica Molin a vento št. 29.

Najino zahvalo

izrekava prav toplo vsem nama naklonjenim poznanim in nepoznanim p. n. odjemalcem, zlasti pa velespoštovanemu ženstvu, katero s tako odločnostjo po vseh prodajalnicah najine testenine zahteva.

Z vsem spoštovanjem

Žnidaršič & Valenčič

II. Bistrica oktober 1900.

Vojaških invalidov velika **Zadnji mesec**

zlata in srebrna loterija

Glavni dobiček: **60.000** KRON

v gotovini z 20% odbitkom.

INVALIDNE SREČKE PO 1 KRONO

PRIPOROČAJO: Josip Boaffio, Mandl & C.ie, Mercurio Triesino, Ign. Neumann, Henrik Schieffmann.

TISKARNA „EDINOST“

izdeluje

vabila k veseliam in plesom, plakate, račune (fakture), zavitke in listovni papir z natisnjeno tvrdko za trgovce in zasebnike, raznovrstne vizitnice s primernimi in elegantnimi škatljicami, listke za oddajo in sprejem blaga in pošiljatev, opominjalnice, dopisnice, tiskovine po uzoreu za zasebnike, odvetnike, notarje, urade, društva, trgovske knjige, osmrtnice, poročna naznaka itd. itd.

IZDAJA:

Dnevnik „EDINOST“

in

ženski list „SLOVENKA“

TISKA:

Šaljivi list „BRIVEC“

in

„Gospodarski list“

glasilo „Trž. kmetijske družbe“.

V zalogi tiskarne „Edinost“ sta izšla v slovenskem prevodu ter je dobiti povesti slavnega hrvatskega pisatelja Avgusta Senoe:

„Čuvaj se senjske roke“

in

„BARON IVICA“.

Kdor podpira tiskarno „Edinost“, podpira tudi list „Edinost“.

Ustanovljena

leta 1898.

TISKARNA „EDINOST“

Telefon št. 870.

Telefon št. 870.

Ulica Carintia št. 12. **TRST** Ulica Carintia št. 12.

Računi se plačajo v ulici Molin piccolo št. 3, II. n.

Preskrbljena z najnovejšimi črkami.

Sprejema naročila na vsakovrstne tiskovine.

Use točno in po zmernih cenah

POZOR!

Tiskarna „Edinost“ je ustanovljena od rodoljubov v podporo listu „Edinost“ ter se ves čisti dobiček uporablja v poboljšanje tega glasila tržaških Slovencev.

Kdor podpira tiskarno „Edinost“ podpira tudi list „Edinost“ !!